

Comparison of borderline personality traits, interpersonal forgiveness and listening styles in applicant woman and non-applicant divorce

Rana Khosravi¹, Mozghan Sepahmansour²

1. Master of Clinical Psychology, Department of Psychology, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran. E-mail: rn.khosravi@gmail.com
2. Associate Professor, Department of Psychology, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran. E-mail: drsepahmansour@iauctb.ac.ir

ARTICLE INFO

Article type:
Research Article

Article history:
Received 04 December 2023
Received in revised form 31 December 2023
Accepted 04 February 2024
Published Online 22 July 2024

Keywords:
borderline personality traits, interpersonal forgiveness, listening styles, divorce applicant woman, non-applicant divorce woman

ABSTRACT

Background: One of the most important challenges that all societies face is the reality of divorce, which is constantly increasing. On the other hand, based on previous studies, borderline personality traits, interpersonal forgiveness, and listening styles are among the most important and deepest causes of divorce in women. There is a gap in research regarding the comparison of the mentioned variables in divorce applicant and non-applicant woman.

Aims: The present study was conducted with the aim of comparing borderline personality traits, interpersonal forgiveness and listening styles in applicant woman and non-applicant divorce.

Methods: The design of the current research was causal-comparative (Ex-Post Facto). The statistical population of this research included all divorce applicant women in the Shahid Bahonar parquet and Kamran clinic in Tehran's 5th district, the Nedaye Aramesh Ravan and Avaye Baran clinic in Tehran's 2nd district, and the woman of divorce non-applicant in neighborhood house, Tehran's 2nd and 5th districts.. The data collection tools were interpersonal forgiveness questionnaires (Ehteshamzadeh et al., 2011), borderline personality (Leichsenring, 1999) and listening styles (Doell, 1997). Data analysis in this research was done by Multivariate Analysis of Variance and using SPSS-24 software.

Results: The findings of this research showed that between borderline personality traits in general and its components, identity diffusion with ($P= 0.001$ and $F_{(1,258)}= 12.032$; Defense mechanisms with ($P= 0.001$ and $F_{(1,258)}= 17.907$) and fear of intimacy with ($P= 0.001$ and $F_{(1,258)}= 14.390$) there is a significant difference in the two groups of applicant woman and non-applicant divorce. Interpersonal forgiveness in general and its components, reconnection and controlling revenge with ($P= 0.001$ and $F_{(1,258)}= 11.574$); Resentment control with ($P= 0.001$ and $F_{(1,258)}= 83.662$) and realistic understanding with ($P= 0.001$ and $F_{(1,258)}= 8.035$); there is a significant difference in the two groups of applicant woman and non-applicant divorce. Also, in the field of listening styles, Reflective style with ($P= 0.001$ and $F_{(1,258)}= 44.604$) there is a significant difference in the two groups of applicant applicant woman and non-applicant divorce.

Conclusion: According to the obtained results, which showed that divorce applicant woman and non-applicant divorce woman are different in terms of borderline personality traits, interpersonal forgiveness, and listening styles, It is recommended to pay attention to the borderline personality traits of the parties in pre-marital counseling and to train interpersonal forgiveness and reflective listening style in couple therapy.

Citation: Khosravi, R., & Sepahmansour, M. (2024). Comparison of borderline personality traits, interpersonal forgiveness and listening styles in applicant woman and non-applicant divorce. *Journal of Psychological Science*, 23(137), 1187-1203. [10.52547/JPS.23.137.1187](https://doi.org/10.52547/JPS.23.137.1187)

Journal of Psychological Science, Vol. 23, No. 137, 2024

© The Author(s). DOI: [10.52547/JPS.23.137.1187](https://doi.org/10.52547/JPS.23.137.1187)

✉ **Corresponding Author:** Mozghan Sepahmansour, Associate Professor, Department of Psychology, Central Tehran Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran.
E-mail: drsepahmansour@iauctb.ac.ir, Tel: (+98) 9121034160

Extended Abstract

Introduction

One of the most important challenges that all societies face is the reality of divorce, which is constantly increasing (Afzali et al., 2019). The results of some studies that have addressed the factors behind divorce show that one of the most important and deepest roots of divorce is the personality traits of couples and the presence of psychological disorders in them (Afzali et al., 2019; Humbad et al., 2010).

Some personality traits in mental disorders increase tensions and conflicts between couples and threaten the continuity of their married life (Toshmalani & Amiri, 2020). Among these characteristics, we can mention personality traits in borderline personality disorder, which is a severe and debilitating disorder that occurs in one to two percent of the population and is twice as common in women as in men (Dhaliwal et al., 2020). Many researchers have mentioned the main traits of borderline personality as problems in social interactions, fear of being alone, rejection, emotional dysregulation, and identity disturbance (Loas et al., 2012).

Another important variable in marital relationships that can affect the quality of a couple's relationship is communication skills. One of the important communication skills in couples' relationships is the way couples listen to each other and their understanding of each other, or in other words, couples' listening style, which can affect marital satisfaction or conflicts (Hosseinchari & Fadakar Davarani, 2004). Listening style is classified into two types of reflective and reactive listening style. Reflective listening style is an active and deliberate style that requires careful and reflective attention from the listener and shows that when the spouse tries to communicate, the person has a real motivation to understand it (Doell, 2003). Reactive listening style is also a simple and effortless method, whose main goal seems to be a superficial understanding of the meaning of what has been heard (Pourmeidani et al., 2020). Individual differences in reflective or reactive listening style can determine the level of relationship satisfaction among couples. People who use a reflective style report more satisfaction and are able

to create an environment in which communication between couples is dynamic (Doell, 2003).

Among other important variables that seem to have an effect on creating compatibility and reducing marital conflicts between couples is interpersonal forgiveness. Forgiveness between spouses is raised when one of the spouses causes displeasure and hurt to the other side of the family with their actions or words (Rahimi & Mousavi, 2020).

The present study seeks to answer this basic question: Is there a difference between borderline personality traits, interpersonal forgiveness, and listening styles (reflective and reactive) in applicant woman and non-applicant divorce?

Method

The design of the current research was causal-comparative (Ex-Post Facto). The statistical population of this research included all divorce applicant women in the Shahid Bahonar parquet and Kamran clinic in Tehran's 5th district, the Nedaye Aramesh Ravan and Avaye Baran clinic in Tehran's 2nd district, and the woman of divorce non-applicant in neighborhood house, Tehran's 2nd and 5th districts.. The data collection tools were interpersonal forgiveness questionnaires (Ehteshamzadeh et al., 2011), borderline personality (Leichsenring, 1999) and listening styles (Doell, 1997). Data analysis in this research was done by Multivariate Analysis of Variance and using SPSS-24 software.

The most important criteria for entering the present study are female gender, being married, at least 20 years old, at least one year of living together and not having a history of divorce. Also, losing any of the entry criteria, not fully answering the questions of the questionnaires used in the research and withdrawing from the cooperation were among the most important criteria for exiting the research.

Results

A total of 260 people (130 applicant woman divorce and 130 women not non-applicant divorce) participated in this study. According to the assumptions of the research, a multivariate variance analysis test was performed for the research variables and their components, the results of which are shown in Table 1.

Table 1. The results of multivariate analysis of variance related to the effects between groups

Variables	Subscales	sum of squares	df	F	P
borderline personality traits	identity diffusion	51.754	(1& 258)	12.032	0.001
	defense mechanisms	77.554	(1& 258)	17.907	0.001
	reality testing	0.062	(1& 258)	0.139	0.710
	fear of intimacy	38.462	(1& 258)	14.390	0.001
interpersonal forgiveness	reconnection and controlling revenge	248.138	(1& 258)	11.574	0.001
	Resentment control	919.696	(1& 258)	83.662	0.001
	realistic understanding	75.385	(1& 258)	8.035	0.001
listening styles	Reflective style	3039.396	(1& 258)	44.604	0.001
	reactive style	164.804	(1& 258)	1.351	0.246

The findings of this research showed that between borderline personality traits in general and its components, identity disturbance with ($P= 0.001$ and $F_{(1,258)}= 12.032$; Defense mechanisms with ($P= 0.001$ and $F_{(1,258)}= 17.907$) and fear of intimacy with ($P= 0.001$ and $F_{(1,258)}= 14.390$) There is a significant difference in the two groups of applicant woman and non-applicant divorce. Interpersonal forgiveness in general and its components, reconnection and controlling revenge with ($P= 0.001$ and $F_{(1,258)}= 11.574$); Resentment control with ($P= 0.001$ and $F_{(1,258)}= 83.662$ and realistic understanding with ($P= 0.001$ and $F_{(1,258)}= 8.035$); There is a significant difference in the two groups of applicant woman and non-applicant divorce. Also, in the field of listening styles, Reflective style with ($P= 0.001$ and $F_{(1,258)}= 44.604$) there is a significant difference in the two groups of applicant woman and non-applicant divorce.

Conclusion

The present study was conducted with the aim of comparing borderline personality traits, interpersonal forgiveness and listening styles in applicant woman and non-applicant divorce. The results of the current research showed that among the components of borderline personality traits between identity confusion; There are differences in defense mechanisms and fear of intimacy in two groups of applicant woman and non-applicant divorce, This means that women applying for divorce have obtained higher scores in borderline personality disorder. This finding with the results of studies by Valiee et al. (2020), Garfield et al. (2020), Saffarian tosi et al. (2018), Arfaei et al. (2011) is consistent. In explaining these results, it should be said that personality has lasting effects on marital relationships

and some personality traits increase tensions and conflicts between couples, which threaten the continuity of married life (Valiee et al., 2020). The presence of features related to borderline personality disorder, such as identity confusion, defense mechanisms, reality check, and fear of intimacy in one of the couples, especially women, increases the likelihood of having borderline personality disorder (Dhaliwal et al., 2020), And this factor increases the possibility of them moving towards divorce.

Also, the results of the present study showed that there is a difference between the components of interpersonal forgiveness, reconnection and revenge control, resentment control and realistic understanding in two groups of applicant woman and non-applicant divorce. This means that women non-applicant divorce have reported higher interpersonal forgiveness. This finding is consistent with the studies of Zahd Babolan et al. (2015) and Tse & Yip (2009).

In fact, when we forgive others, we choose healthier relationships with others. Forgiveness helps couples deal with existing problems and prevent them from occurring in the future (Worthington & Diblasio, 1990). On the other hand, couples involved in divorce often state that one of the most important reasons for their divorce request is their spouse's neglect or lack of attention, in other words, their spouse's lack of forgiveness.

Finally, the findings of the present study showed that there is a difference between the reflective style in two groups of applicant woman and non-applicant divorce. This research finding is consistent with the research results of Arabnejad & Abdollahi (2015). Appropriate listening style in the form of marital skills can lead to increasing life satisfaction and hope in women. When spouses listen more thoughtfully to

the meaning of their spouse's words, they gain a deeper understanding of each other and the quality of their conversation becomes a more productive and self-creating relationship. Thus, this mode of listening (reflective listening) creates an atmosphere that encourages effective and appropriate communication.

According to the findings of the present study, it is suggested that premarital counselors pay special attention to the variables studied in the present study (borderline personality traits, interpersonal forgiveness, and listening styles) in the process of their counseling evaluations. It is also necessary for couples therapists to teach interpersonal forgiveness as an important factor in reducing marital problems when visiting couples seeking divorce. In addition, couples applying for divorce are advised to pay attention to their spouse's personality traits, including borderline personality traits, and learn how to deal with these symptoms of their spouse's disorder as a way to reduce marital problems.

Ethical Considerations

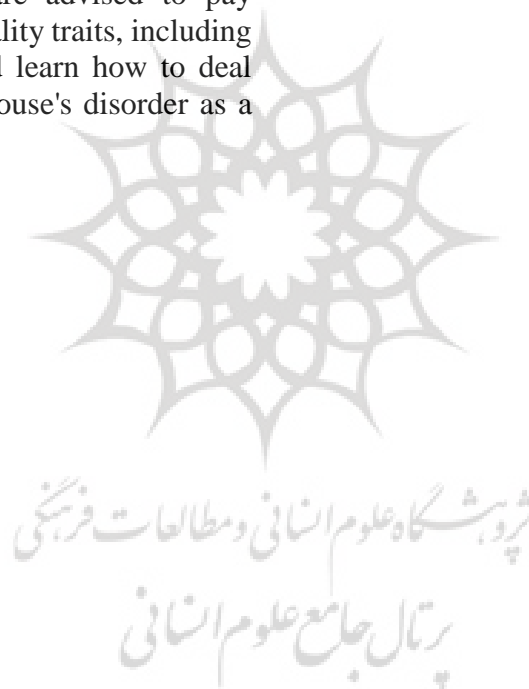
Compliance with ethical guidelines: This article is taken from the master's thesis of the first author in the field of clinical psychology at Islamic Azad University, Central Tehran branch. In this research, ethical considerations such as the preservation of participants' information and the right to withdraw have been observed in the entire research process. Also, all the participants participated in the present research by filling out the consent form and knowingly.

Funding: This research was done in the form of a master's thesis without financial support.

Authors' contribution: The first author of this article as the main researcher, the second author as the supervisor and the responsible author were involved in this research.

Conflict of interest: The authors declare no conflict of interest for this study.

Acknowledgments: We hereby express our gratitude to all the women who participated in this study and who helped us in the implementation of this research.

مقایسه صفات شخصیت مرزی، بخشودگی بین فردی و سبک‌های شنیداری در زنان متقاضی و غیرمتقاضی طلاق

رعنا خسروی^۱، مژگان سپاه‌منصور^{۲*}

۱. کارشناس ارشد روانشناسی بالینی، گروه روانشناسی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

۲. دانشیار، گروه روانشناسی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران.

چکیده

مشخصات مقاله

نوع مقاله:

پژوهشی

تاریخچه مقاله:

دریافت: ۱۴۰۲/۰۹/۱۳

بازنگری: ۱۴۰۲/۱۰/۱۰

پذیرش: ۱۴۰۲/۱۱/۱۵

انتشار برخط: ۱۴۰۳/۰۵/۰۱

کلیدواژه‌ها:

صفات شخصیت مرزی،

بخشودگی بین فردی،

سبک‌های شنیداری،

زنان متقاضی طلاق،

زنان غیرمتقاضی طلاق

زمینه: یکی از مهم‌ترین چالش‌هایی که تمام جوامع با آن روبه‌رو هستند، واقعیتی به نام طلاق است که به طور دائم در حال افزایش است. از طرف دیگر، بر اساس مطالعات پیشین از جمله مهم‌ترین و عمیق‌ترین علل طلاق در زنان، صفات شخصیت مرزی، بخشودگی بین فردی و سبک‌های شنیداری است. در مورد مقایسه متغیرهای مذکور در زنان متقاضی و غیرمتقاضی طلاق، شکاف پژوهشی وجود دارد.

هدف: پژوهش حاضر با هدف مقایسه صفات شخصیت مرزی، بخشودگی بین فردی و سبک‌های شنیداری در زنان متقاضی و غیرمتقاضی طلاق انجام شد.

روش: طرح پژوهش حاضر از نوع علی-مقایسه‌ای (پس‌رویدادی) بود. جامعه آماری این پژوهش شامل تمامی زنان متقاضی طلاق در دادگاه شهید باهنر و کلینیک کامران در منطقه ۵ شهر تهران، کلینیک ندای آرامش روان و آوای باران در منطقه ۲ شهر تهران و زنان غیرمتقاضی طلاق در سرای محله مناطق ۲ و ۵ شهر تهران بود که از بین آن‌ها ۳۰۰ نفر (۱۳۰ زن متقاضی طلاق و ۱۳۰ زن غیرمتقاضی طلاق) به عنوان نمونه آماری به روش هدفمند انتخاب شد. ابزارهای جمع‌آوری اطلاعات پرسش‌نامه‌های بخشودگی بین فردی (احتشام‌زاده و همکاران، ۱۳۸۸)، شخصیت مرزی (لیشترنیک، ۱۹۹۹) و سبک‌های شنیداری (دونل، ۱۹۹۷) بود. تحلیل داده‌ها در این پژوهش با تحلیل واریانس چندمتغیری و با استفاده از نرم‌افزار SPSS-24 شد.

یافته‌ها: یافته‌های این پژوهش نشان داد بین صفات شخصیت مرزی به طور کلی و مؤلفه‌های آن، آشفتگی هویتی با $P=0/001$ و $F(1,258)=12/032$ ؛ مکانیسم‌های دفاعی با $P=0/001$ و $F(1,258)=17/907$ و ترس از صمیمیت با $P=0/001$ و $F(1,258)=14/390$ ؛ در دو گروه متقاضی و غیرمتقاضی طلاق تفاوت معنادار وجود دارد. بخشودگی بین فردی به طور کلی و مؤلفه‌های آن، ارتباط مجدد و کنترل انتقام‌جویی با $P=0/001$ و $F(1,258)=11/574$ ؛ کنترل رنجش با $P=0/001$ و $F(1,258)=83/662$ و درک واقع‌بینانه با $P=0/001$ و $F(1,258)=8/035$ ؛ در دو گروه متقاضی و غیرمتقاضی طلاق تفاوت معنادار وجود دارد. هم‌چنین در زمینه سبک‌های شنیداری، سبک تأملی با $P=0/001$ و $F(1,258)=44/604$ ؛ در دو گروه زنان متقاضی و غیرمتقاضی طلاق تفاوت معنادار وجود دارد.

نتیجه‌گیری: با توجه به نتایج به دست آمده که نشان داد زنان متقاضی طلاق و غیرمتقاضی طلاق از نظر صفات شخصیت مرزی، بخشودگی بین فردی و سبک‌های شنیداری با هم متفاوت هستند، پیشنهاد می‌شود در مشاوره‌های قبل از ازدواج به صفات شخصیت مرزی در طرفین و در زوج درمانی به آموزش بخشودگی بین فردی و سبک شنیداری تأملی در زوجین توجه شود.

استناد: خسروی، رعنا؛ و سپاه‌منصور، مژگان (۱۴۰۳). مقایسه صفات شخصیت مرزی، بخشودگی بین فردی و سبک‌های شنیداری در زنان متقاضی و غیرمتقاضی طلاق. مجله علوم

روانشناختی، دوره ۲۳، شماره ۱۳۷، ۱۱۸۷-۱۲۰۳.

DOI: [10.52547/JPS.23.137.1187](https://doi.org/10.52547/JPS.23.137.1187) شماره ۲۳، ۱۴۰۳، ۱۳۷، ۱۱۸۷-۱۲۰۳.

✉ نویسنده مسئول: مژگان سپاه‌منصور، دانشیار، گروه روانشناسی، واحد تهران مرکزی، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران. رایانامه: drsepahmansour@iauctb.ac.ir

تلفن: ۰۹۱۲۱۰۳۴۱۶۰

مقدمه

یکی از مهم‌ترین چالش‌هایی که هر جامعه‌ای همیشه با آن روبه‌رو است، واقعیتی به نام طلاق^۱ است. پدیده‌ای که در جوامع امروزی با سرعت زیادی در حال افزایش است و آثار و پیامدهای اقتصادی، اجتماعی، روانشناختی و قانونی بر مردان و زنان مطلقه دارد (افضلی و همکاران، ۱۳۹۸). طلاق فرآیندی است که با تجربه بحران عاطفی هر دو زوج آغاز می‌شود و با تلاش برای حل تعارض از طریق وارد شدن به موقعیت جدید و پذیرفتن نقش‌های جدید به پایان می‌رسد (خجسته‌مهر و همکاران، ۱۳۹۹). این پدیده پیچیده بر عوامل گوناگون فردی، اجتماعی، اقتصادی، فرهنگی و حتی سیاسی تأثیر می‌گذارد. عوامل جمعیت‌شناختی، مانند سن، جنس، تحصیلات، طبقه اقتصادی-اجتماعی، مدت ازدواج، تعداد فرزندان، وضعیت اشتغال، به طرز گسترده و عمیقی روابط زناشویی را متأثر می‌سازند و تأثیرات چندجانبه این عوامل به پیچیدگی بیشتر طلاق می‌افزاید (زارعان و سدیدپور، ۱۳۹۵). نتایج برخی از مطالعات که به عوامل زمینه‌ساز طلاق پرداخته‌اند، نشان می‌دهد یکی از مهم‌ترین و عمیق‌ترین ریشه‌های طلاق، ویژگی‌های شخصیتی زوجین و وجود اختلالات روانشناختی در آنان است (افضلی و همکاران، ۱۳۹۸؛ هومباد و همکاران، ۲۰۱۰).

برخی از ویژگی‌های شخصیتی در اختلالات روانی، تنش‌ها و تعارضات میان زوجین را افزایش داده و تداوم زندگی زناشویی آنان را تهدید می‌کند (توشمالانی و امیری، ۱۳۹۹). از جمله این ویژگی‌ها می‌توان به صفات شخصیتی در اختلال شخصیت مرزی^۲ اشاره کرد که اختلال شدید و ناتوان‌کننده‌ای است و در یک تا دو درصد از جمعیت وجود دارد و در زنان دو برابر مردان شایع است. اختلال شخصیت مرزی یک بیماری روانی عمده با شیوع طول زندگی در حدود ۶ درصد جمعیت عمومی و ۲۰ درصد جمعیت بیماران بستری است (دالیوال و همکاران، ۲۰۲۰) که با یک الگوی مداوم بی‌ثباتی در روابط، خلق و خوی، بی‌نظمی هیجانی و خودپنداره مشخص می‌شود. این امر باعث می‌شود رفتار خود تخریب‌گری تکانشی، میزان بالای خودکشی و اختلال عملکردی شدید ایجاد شود (ایولت و همکاران، ۲۰۱۷؛ هوپرچ و همکاران، ۲۰۱۷). به نظر می‌رسد ویژگی‌های

اختلال شخصیت مرزی در بزرگسالی نسبتاً پایدار است و با طیف گسترده‌ای از اختلالات همراه است (غلامی و همکاران، ۱۳۹۹). بسیاری از پژوهشگران صفات اصلی شخصیت مرزی را مشکلات در تعاملات اجتماعی، ترس از تنها ماندن، طرد شدن، بدتنظیمی هیجانی و آشفتگی هویت ذکر کرده‌اند (لواس و همکاران، ۲۰۱۲). این صفات در افراد مبتلا به اختلال شخصیت مرزی منجر به بروز رفتارهای ارتباطی ناسازگارانه می‌شود (پیوسته‌گر، ۱۳۹۷).

یکی دیگر از متغیرهای مهم در روابط زناشویی که می‌تواند بر کیفیت رابطه زوجین تأثیرگذار باشد، مهارت‌های ارتباطی^۳ است. کیفیت مهارت‌های ارتباطی زوجین می‌تواند بر کیفیت زندگی (پنیرثی، و همکاران، ۲۰۱۸)، کاهش تعارضات زناشویی، بهبود روابط جنسی و واکنش‌های هیجانی، سلامت روان‌شناختی و رضایت‌مندی زناشویی آن‌ها تأثیر بگذارد و منجر به سازگاری زناشویی و جلوگیری از تعارضات زناشویی شود (پورمیدانی و همکاران، ۱۳۹۹). یکی از مهارت‌های ارتباطی مهم در روابط زوجین، نحوه گوش دادن زوجین به هم و درک آن‌ها از یکدیگر یا به عبارتی، سبک شنیداری^۴ زوجین است که می‌تواند بر رضایت یا تعارضات زناشویی تأثیرگذار باشد. سبک شنیداری عبارت است از فرآیند آموخته شده و پیچیده حس کردن، تفسیر، ارزیابی، ذخیره‌سازی و پاسخ‌دهی به پیام‌های شفاهی (حسین چاری و فداکار داورانی، ۱۳۸۴). سبک شنیداری به دو نوع سبک شنیداری تأملی و واکنشی^۵ دسته‌بندی می‌شود. سبک شنیداری تأملی، سبکی فعال و عمدی است که نیاز به توجه دقیق و بازتابی از سوی شنونده دارد و نشان می‌دهد زمانی که همسر برای برقراری ارتباط تلاش می‌کند، فرد انگیزه واقعی برای درک آن را دارد (دونل، ۲۰۰۳). سبک شنیداری واکنشی نیز یک شیوه ساده و بدون تلاش است که به نظر می‌رسد هدف اصلی آن، درک سطحی از معنای آنچه شنیده شده است، می‌باشد (پورمیدانی و همکاران، ۱۳۹۹).

تفاوت‌های فردی در سبک شنیداری تأملی و یا واکنشی می‌تواند میزان رضایت از رابطه را در بین زوجین مشخص کند. افرادی که از سبک تأملی استفاده می‌کنند، رضایت بیشتری را گزارش می‌کنند و قادر به ایجاد

1. Divorce

2. Borderline Personality Disorder

3. Communication skills

4. Listening Style

5. Reflective and reactive listening style

محیطی هستند که در آن ارتباط میان زوجین پویا است (دوئل، ۲۰۰۳). یک مطالعه در بررسی رابطه سبک‌های شنیداری زنان و رضایت از رابطه نشان داد، گوش دادن تأملی با رضایت بالاتر و گوش دادن واکنشی با سطح پایین‌تری از رضایت زناشویی رابطه دارد. در واقع اختلاف بین سبک شنیداری می‌تواند پیامدهای مهمی برای تجربه رضایت در رابطه برای زنان به دنبال داشته باشد (حسین‌چاری و فداکار داورانی، ۱۳۸۴).

از دیگر متغیرهای مهمی که به نظر می‌رسد در ایجاد سازگاری و کاهش تعارضات زناشویی میان زوجین تأثیر دارد، بخشودگی بین فردی است. بخشودگی در سلامت روان زوجین نقش مثبتی دارد. بخشودگی، فرایند آزادسازی روانی است که در آن فرد از احساسات ناخوشایند رها می‌شود تا دیگر میلی به انتقام نداشته باشد و از حق جبران عمل بگذرد (ایمانی‌راد و همکاران، ۱۴۰۰).

پژوهش کاظمیان مقدم و همکاران (۱۳۹۷) نشان داد که بین بخشودگی و تعارضات زناشویی مانند طلاق عاطفی و دلزدگی زناشویی رابطه منفی وجود دارد. بخشودگی، فرایند آزادسازی روانی-عاطفی است که در درون فرد رنجیده رخ می‌دهد و او را به گونه‌ای از عصبانیت و ترس که احساس می‌کند، آزاد کرده تا دیگر میلی به انتقام نداشته باشد و از حق جبران عمل بگذرد. این فرایند به کندی رخ می‌دهد و به این معنا نیست که فرد خاطره‌های دردناک خود را فراموش کند (پارسا و همکاران، ۱۳۹۴).

بخشودگی بین فردی زوجین زمانی مطرح می‌شود که یکی از زوجین با عمل یا سخن خود موجب نارضایتی و آزار طرف دیگر خانواده می‌شود (رحیمی و موسوی، ۱۳۹۹). تسه و بیپ (۲۰۰۹) نیز در پژوهشی نشان دادند که عوامل بخشودگی به صورت معناداری با سازگاری زناشویی رابطه دارد. مطالعات متعددی به مقایسه ویژگی‌های زوجین متقاضی و غیرمتقاضی طلاق به ویژه زنان پرداخته‌اند.

ولینی و همکاران (۱۳۹۹) در پژوهشی به بررسی مقایسه‌ای میزان اختلال شخصیت در زوجین متقاضی طلاق و زوجین غیرمتقاضیان طلاق شهرستان سمنان پرداختند. بررسی نتایج پژوهش نشان داد که در بین زوجین متقاضی و غیرمتقاضی طلاق از نظر مقیاس‌های بدنمایی، افشاگری، مطلوبیت، اسکیزوئید، دوری‌گزین، افسردگی، وابسته، نمایشی، خودشیفته، منفی‌گرا، خودآزار، اسکیزوتایپال، مرزی، اختلال اضطرابی، افسرده‌خویی، استرس

پس از سانحه، اختلال تفکر، افسردگی اساسی و اختلال هذیانی تفاوت معنی‌داری وجود دارد.

گارفیلد و همکاران (۲۰۲۰) در پژوهشی به بررسی مقایسه نمرخ اختلالات شخصیتی زنان متقاضی طلاق با زنان متأهل غیرمتقاضی طلاق پرداختند. در این بررسی مورد-شاهدی، ۱۰۰ زن متقاضی طلاق (گروه مورد) و ۱۰۰ زن با زندگی عادی (گروه گواه) از میان دانشجویان به روش نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند. بر پایه نمرات پرسش‌نامه چند محوری میلون، در هیچ یک از افراد مورد بررسی، اختلال شخصیتی بالینی دیده نشد؛ اما (به صورت غیربالینی) بین دو گروه در مؤلفه‌های اسکیزوئید، اجتنابی، افسرده، وابسته، ضداجتماعی، آزارگر، دیگرآزار، اسکیزوتایپی، مرزی و پارانوئید تفاوت معناداری وجود داشت. نتایج این مطالعه نشان داد برخی از ویژگی‌های انواع اختلال شخصیت ممکن است با طلاق رابطه داشته باشند.

آبراهام و براین (۲۰۱۷) در پژوهشی به مقایسه اختلالات شخصیتی و اختلالات جنسی در زوجین متقاضی طلاق و عادی پرداختند. نتایج نشان داد که در اختلالات شخصیت اسکیزوئید، اجتنابی، افسرده، وابسته، نمایشی، خودشیفته، ضداجتماعی، وسواسی، منفی‌گرا و مرزی بین زنان متقاضی و زنان عادی تفاوت معناداری وجود دارد.

زاهد بابلان و همکاران (۱۳۹۴) نیز در مطالعه‌ای به بررسی مقایسه رضایت زناشویی، تعارضات زناشویی و بخشش در زوجین عادی و در حال طلاق پرداختند. نتایج پژوهش آن‌ها نشان داد، میانگین کل بخشودگی زناشویی معنی‌دار است. هم‌چنین بین میانگین نمرات دو گروه زوجین عادی و در حال طلاق در متغیرهای رضایت زناشویی، تعارضات زناشویی و بخشش تفاوت معنی‌داری وجود دارد. با توجه به آمار روزافزون طلاق در ایران که از ۱۲ مورد در برابر ۱۰۰ ازدواج در سال ۱۳۸۵ به ۳۳ مورد در سال ۱۳۹۹ و در دو ماهه اول سال ۱۴۰۲ به ۴۷/۵ مورد رسیده است (کرد زنگنه و قاسمی اردهایی، ۱۴۰۲) و با توجه نقش صفات شخصیتی، بخشودگی و نوع سبک شنیداری در تحریک زوجین به خصوص زنان به سمت طلاق، مطالعه حاضر به دنبال پاسخ‌گویی به این سؤال اساسی است که آیا بین صفات شخصیت مرزی، بخشودگی بین فردی و سبک‌های شنیداری (تأملی و واکنشی) در زنان متقاضی و غیرمتقاضی طلاق تفاوت وجود دارد؟

روش

الف) طرح پژوهش و شرکت‌کنندگان: این پژوهش از لحاظ هدف، کاربردی و از نظر روش‌شناسی، به دلیل مقیاسه متغیرهای پژوهش حاضر در دو گروه از زنان متقاضی طلاق و عادی، با روش علی مقایسه‌ای یا پس‌رویدادی انجام شده است. جامعه آماری این پژوهش شامل تمامی زنان متقاضی طلاق مراجعه کننده به دادگاه شهید باهنر و کلینیک کامران در منطقه ۵ شهر تهران، کلینیک ندای آرامش روان و آوای باران در منطقه ۲ شهر تهران و زنان غیرمتقاضی طلاق در سرای محله مناطق ۲ و ۵ شهر تهران بود. با توجه به ماهیت روش پژوهش علی-مقایسه‌ای که حداقل نمونه قابل قبول به ازای هر متغیر ۳۰ نفر است (دلاور، ۱۴۰۱)، از بین افراد جامعه آماری، ۲۶۰ نفر (۱۳۰ زن متقاضی طلاق و ۱۳۰ زن غیرمتقاضی طلاق) با روش هدفمند به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. از مهم‌ترین ملاک‌های ورود به پژوهش حاضر می‌توان به جنسیت زن، متأهل بودن، حداقل ۲۰ سال سن، سپری شدن حداقل یک سال از زندگی مشترک و نداشتن سابقه طلاق اشاره کرد. هم‌چنین از دست دادن هر کدام از ملاک‌های ورود، عدم پاسخ‌دهی کامل به سؤالات پرسشنامه‌های مورد استفاده در پژوهش و انصراف از ادامه همکاری، از مهم‌ترین ملاک‌های خروج از پژوهش بود.

ب) ابزار

پرسشنامه بخشودگی بین فردی^۱ (IFI-25): پرسشنامه ۲۵ سؤالی بخشودگی بین فردی توسط احتشام‌زاده و همکاران (۱۳۸۹) در ایران به منظور سنجش بخشودگی بین فردی تهیه شده است. این پرسشنامه دارای ۳ خرده‌مقیاس ارتباط مجدد و کنترل انتقام جویی (۱۲ سؤال)، کنترل رنجش (۶ سؤال)، درک و فهم واقع بینانه (۷ سؤال) است. نمره‌گذاری سؤالات در این پرسشنامه بر اساس مقیاس چهار درجه‌ای لیکرت و برای ۷ سؤال آخر پرسشنامه یعنی سؤالات ۱۹ تا ۲۵ به شکل کاملاً مخالف (۱)، مخالف (۲)، موافق (۳) و کاملاً موافق (۴) انجام می‌شود و سایر سؤالات به شکل معکوس نمره‌گذاری می‌شوند. به این ترتیب حداکثر نمره برای کل مقیاس ۱۰۰ و حداقل ۲۵ است. کسب نمره بالاتر در این مقیاس، نشان دهنده توانایی بالا برای بخشودن خطای دیگران است. احتشام‌زاده و همکاران

(۱۳۸۹) ضریب پایایی این پرسشنامه را بر اساس ضریب بازآزمایی برای کل مقیاس و خرده‌مقیاس‌های آن را به ترتیب ۰/۶۸، ۰/۷۰، ۰/۷۱ و ۰/۵۸ و بر اساس آلفای کرونباخ برای کل مقیاس ۰/۸۰ و خرده‌مقیاس‌ها به ترتیب ۰/۶۶، ۰/۷۷ و ۰/۵۷ محاسبه کرده‌اند.

پرسشنامه اختلال شخصیت مرزی^۲: این پرسشنامه توسط لیشرنینگ در سال ۱۹۹۹ به منظور سنجش صفات شخصیت مرزی در نمونه‌های بالینی و غیربالینی ساخته شد و به صورت بلی و خیر پاسخ داده می‌شود. این پرسشنامه در اصل مقیاسی ۵۳ ماده‌ای است که بر اساس مفهوم کرنبرگ از سازمان‌بندی شخصیت مرزی و ملاک‌های تشخیصی DSM-IV ساخته شده است. دو سؤال آخر این پرسشنامه در هیچ یک از طبقات عاملی یا سایر طبقات این پرسشنامه قرار نمی‌گیرند و نمره آن‌ها در نمره نهایی فرد نیز محاسبه نمی‌شود و به همین دلیل در نسخه ایرانی حذف شده است. در اعتبارسنجی این پرسشنامه، روایی همزمان با ضریب ۰/۷۰ و همبستگی خرده‌مقیاس‌ها با کل مقیاس و با یکدیگر با ضرایب ۰/۷۱ تا ۰/۸۰ و سه نوع اعتبار بازآزمایی، تصفی و همسانی درونی به ترتیب با ضرایب ۰/۸۰، ۰/۸۳ و ۰/۸۵ به دست آمده است (غلامی و همکاران، ۱۳۹۹).

مقیاس سبک شنیداری^۳: نسخه اولیه پرسشنامه سبک‌های شنیداری توسط دونل در سال ۱۹۹۷ ساخته شد و دارای ۳۲ گویه بود. این پرسشنامه برای تشخیص سبک شنیداری در زوجین (زن و شوهر) استفاده می‌شود و دارای دو خرده‌مقیاس سبک شنیداری تأملی و واکنشی است. به منظور ارزیابی روان‌سنجی، این مقیاس بر روی ۲۵ زوج اجرا شد و نهایتاً، ۱۶ گویه برای سبک شنیداری تأملی و ۷ گویه برای سبک واکنشی استخراج و ۹ گویه به دلیل مشترک بودن بین دو خرده‌مقیاس حذف شد. ضریب آلفا برای دو سبک به ترتیب ۰/۹۱ و ۰/۸۲ و ضریب همبستگی بین دو خرده‌مقیاس نیز ۰/۶۶ - و ضریب بازآزمایی یک ماهه برای دو سبک به ترتیب ۰/۸۶ و ۰/۸۹ محاسبه شد (دونل، ۱۹۹۷). پایایی و روایی این پرسشنامه در ایران توسط پورمیدانی و همکاران (۱۳۹۹) مورد بررسی قرار گرفت. همسانی درونی پرسشنامه برای ۱۸ گویه بین ۰/۴۵ تا ۰/۷۷ و بارهای عاملی بین ۰/۴۳ تا ۰/۹۴ به دست آمد. هم‌چنین آلفای کرونباخ پرسشنامه برای زنان ۰/۸۸ و برای مردان ۰/۹ گزارش شد.

3. Listening Style Scale

1. Interpersonal Forgiveness Inventory

2. borderline personality inventory (BPI)

ج) روش اجرا

پس از تصویب طرح پیشنهادی، با انجام هماهنگی‌های لازم اجرای پژوهش در بین زنان مراجعه کننده به دادگاه شهید باهنر و کلینیک کامران در منطقه ۵ شهر تهران، کلینیک‌های ندای آرامش روان و آوای باران در منطقه ۲ شهر تهران و زنان غیرمتقاضی طلاق در سرای محله مناطق ۲ و ۵ شهر تهران آغاز شد. پرسشنامه‌های پژوهش با توجه به شرایط کرونا به صورت مجازی تهیه شد پس از هماهنگی با نمونه مورد نظر، لینک پرسشنامه در جهت پاسخ دهی در اختیار نمونه قرار داده شد. بعد از انجام نمونه‌گیری، پاسخ‌ها برای تحلیل وارد نرم‌افزار SPSS-24 شد. بعد از برقراری مفروضه‌های آماری، از آزمون تحلیل واریانس چندمتغیری به منظور مقایسه گروه‌ها استفاده شد.

یافته‌ها

در مجموع ۲۶۰ نفر (۱۳۰ نفر زن متقاضی طلاق و ۱۳۰ نفر زن غیرمتقاضی طلاق) در مطالعه حاضر شرکت کردند. در گروه زنان غیرمتقاضی طلاق از

نظر سنی، ۴۸ نفر (۳۶/۹ درصد) در دامنه سنی ۲۰ تا ۳۰ سال، ۵۸ نفر (۴۴/۶ درصد) در دامنه سنی ۳۱ تا ۴۰ و ۲۴ شرکت کننده (۱۸/۵ درصد) در بازه سنی ۴۱ تا ۵۶ سال و در گروه زنان متقاضی طلاق ۵۷ نفر (۴۳/۸ درصد) در دامنه سنی ۲۰ تا ۳۰ سال، ۵۷ نفر (۴۳/۸ درصد) در دامنه سنی ۳۱ تا ۴۰ و ۱۶ شرکت کننده (۱۲/۴ درصد) در بازه سنی ۴۱ تا ۵۶ سال قرار داشتند. از نظر مدت زمان تأهل در گروه زنان غیرمتقاضی طلاق ۱۵ نفر (۱۱/۶ درصد) زیر یک سال، ۲۹ نفر (۲۲/۳ درصد) ۱ تا ۳ سال، ۲۲ نفر (۱۶/۹ درصد) ۳ تا ۵ سال و ۶۴ نفر (۴۹/۲ درصد) بالاتر از ۵ سال بودند. هم‌چنین در گروه زنان متقاضی طلاق، ۱۵ نفر (۱۱/۶ درصد) زیر یک سال، ۲۹ نفر (۲۲/۳ درصد) ۱ تا ۳ سال، ۲۲ نفر (۱۶/۹ درصد) ۳ تا ۵ سال و ۴۹/۲ درصد) بالاتر از ۵ سال بودند. شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش حاضر (صفات شخصیت مرزی، بخشودگی بین فردی و سبک‌های شنیداری) در جدول ۱ آمده است.

جدول ۱. شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش حاضر

متغیرها	خرده مقیاس‌ها	غیرمتقاضی طلاق		متقاضی طلاق	
		انحراف استاندارد	میانگین	انحراف استاندارد	میانگین
صفات شخصیت مرزی	آشناختگی هویتی	۱/۹۷	۲/۰۲	۲/۸۷	۲/۱۲
	مکانیسم‌های دفاعی اولیه	۱/۹۷	۲/۰۱	۳/۰۶	۲/۱۵
	واقعیت آزمایی	۰/۴۸	۰/۶۸	۰/۴۵	۰/۶۴۷
	ترس از صمیمیت	۱/۴۹	۱/۵۶	۲/۲۶	۱/۷۱
بخشودگی بین فردی	ارتباط مجدد و کنترل انتقام‌جویی	۳۰/۹۴	۴/۳۴	۲۸/۹۸	۴/۹۱
	کنترل رنجش	۱۷/۳۲	۳/۳۸	۱۳/۵۵	۳/۲۴
	درک واقع‌بینانه	۱۹/۵۵	۳/۰۲	۱۸/۴۷	۳/۱۱
سبک‌های شنیداری	سبک تأملی	۴۷/۲۵	۷/۸۶	۴۰/۴۲	۸/۶۳
	سبک واکنشی	۲۹/۴۰	۱۱/۱۷	۳۰/۹۹	۱۰/۹۱

شخصیت مرزی ($\text{Box's } M = 19/145, P = 0/043$)، متغیر بخشودگی بین فردی ($\text{Box's } M = 10/491, P = 0/110$) و متغیر سبک‌های شنیداری ($\text{Box's } M = 3/132, P = 0/376$) با ۹۹ درصد اطمینان ($P \geq 0/01$) معنادار نیست. این نتیجه حاکی از آن است که ماتریس‌های واریانس متغیر وابسته در سطوح متغیر مستقل (گروه متقاضی و غیرمتقاضی) برابرند. علاوه بر این، نتایج آزمون‌های چندمتغیری جهت بررسی تفاوت بین متغیرهای مستقل در گروه‌ها در مورد صفات شخصیت مرزی با ($P = 0/001$ و $F(4,255) = 6/910$)

با توجه به نتایج مندرج در جدول ۱ می‌توان مشاهده کرد که گروه زنان غیرمتقاضی طلاق نسبت به زنان متقاضی طلاق در اغلب خرده مقیاس‌های صفات شخصیت مرزی وضعیت مناسب‌تری نسبت به گروه متقاضی طلاق دارند. هم‌چنین در تمام خرده مقیاس‌های بخشودگی بین فردی و سبک شنیداری تأملی نیز برتری با گروه زنان غیرمتقاضی طلاق است. جهت پاسخ‌گویی به سؤال اساسی پژوهش حاضر، در ابتدا آزمون ام‌باکس جهت برابری ماتریس واریانس‌ها بررسی شد. نتایج آزمون ام‌باکس برای صفات

بخشودگی بین فردی با $P= ۰/۰۰۱$ و $F(3,256)= ۶/۹۱۰$ و سبک‌های شنیداری با $P= ۰/۰۰۱$ و $F(2,257)= ۲۲/۳۷۱$ نشان داد این آزمون معنادار است، به این معنا که بین دو گروه از نظر ترکیب متغیر وابسته ($P \leq ۰/۰۱$) تفاوت معناداری وجود دارد؛ بنابراین می‌توان به ارزیابی هریک از

متغیرهای وابسته پرداخت. همچنین جهت بررسی همگنی واریانس‌های خطا از آزمون لوین استفاده شد که نتایج آن برای تمام متغیرهای پژوهش و خرده مقیاس‌های آن‌ها در جدول ۲ ارائه شده است.

جدول ۲. آزمون لوین جهت بررسی همسانی خطای واریانس‌ها

متغیرها	خرده مقیاس‌ها	مقدار F	درجات آزادی	سطح معناداری
صفات شخصیت مرزی	آشفته‌گی هویتی	۰/۰۴۷	(۱ و ۲۵۸)	۰/۸۲۹
	مکانیسم‌های دفاعی اولیه	۱/۳۰۹	(۱ و ۲۵۸)	۰/۲۵۴
	واقعیت آزمایی	۰/۳۴۲	(۱ و ۲۵۸)	۰/۵۵۹
	ترس از صمیمیت	۱/۰۸۱	(۱ و ۲۵۸)	۰/۲۹۹
بخشودگی بین فردی	ارتباط مجدد و کنترل انتقام‌جویی	۳/۲۰۰	(۱ و ۲۵۸)	۰/۰۷۵
	کنترل رنجش	۰/۰۶۳	(۱ و ۲۵۸)	۰/۸۰۲
	درک واقع‌بینانه	۰/۰۰۱	(۱ و ۲۵۸)	۰/۹۸۷
سبک‌های شنیداری	سبک تأملی	۲/۴۲۲	(۱ و ۲۵۸)	۰/۱۲۱
	سبک واکنشی	۰/۱۶۹	(۱ و ۲۵۸)	۰/۶۸۱

در ادامه با توجه رعایت مفروضه‌های پژوهش، آزمون تحلیل واریانس چندمتغیری برای متغیرهای پژوهش و مؤلفه‌های آن‌ها برگزار شد که نتایج آن در جدول ۳ آمده است.

همان‌طور که نتایج جدول ۲، یکسانی خطای واریانس متغیرهای مطالعه حاضر را نشان می‌دهد این آزمون برای تمامی مؤلفه‌های صفات شخصیت مرزی، بخشودگی بین فردی و سبک شنیداری از نظر آماری ($P \geq ۰/۰۱$) معنادار نبود که نشان‌دهنده برابری واریانس خطا در گروه‌های پژوهش است.

جدول ۳. نتایج تحلیل واریانس چندمتغیری مربوط به اثرات بین گروه‌ها

متغیرها	خرده مقیاس‌ها	مجموع مجدورات	درجه آزادی	مقدار F	معناداری
صفات شخصیت مرزی	آشفته‌گی هویتی	۵۱/۷۵۴	(۱ و ۲۵۸)	۱۲/۰۳۲	۰/۰۰۱
	مکانیسم‌های دفاعی	۷۷/۵۵۴	(۱ و ۲۵۸)	۱۷/۹۰۷	۰/۰۰۱
	واقعیت آزمایی	۰/۰۶۲	(۱ و ۲۵۸)	۰/۱۳۹	۰/۷۱۰
	ترس از صمیمیت	۳۸/۴۶۲	(۱ و ۲۵۸)	۱۴/۳۹۰	۰/۰۰۱
بخشودگی بین فردی	ارتباط مجدد و کنترل انتقام‌جویی	۲۴۸/۱۳۸	(۱ و ۲۵۸)	۱۱/۵۷۴	۰/۰۰۱
	کنترل رنجش	۹۱۹/۶۹۶	(۱ و ۲۵۸)	۸۳/۶۶۲	۰/۰۰۱
	درک واقع‌بینانه	۷۵/۳۸۵	(۱ و ۲۵۸)	۸/۰۳۵	۰/۰۰۱
سبک‌های شنیداری	سبک تأملی	۳۰۳۹/۳۹۶	(۱ و ۲۵۸)	۴۴/۶۰۴	۰/۰۰۱
	سبک واکنشی	۱۶۴/۸۰۴	(۱ و ۲۵۸)	۱/۳۵۱	۰/۲۴۶

در دو گروه متقاضی و غیرمتقاضی طلاق تفاوت وجود دارد که این مقدار

همان‌طور که نتایج جدول ۳ مربوط به تحلیل واریانس چندمتغیری نشان می‌دهد از بین مؤلفه‌های صفات شخصیت مرزی بین آشفته‌گی هویتی با $P= ۰/۰۰۱$ و $F(1,258)= ۱۲/۰۳۲$ ؛ مکانیسم‌های دفاعی با $P= ۰/۰۰۱$ و $F(1,258)= ۱۷/۹۰۷$ و ترس از صمیمیت با $P= ۰/۰۰۱$ و $F(1,258)= ۱۴/۳۹۰$

تفاوت، از نظر آماری معنادار بود ($P \geq 0/01$). هم‌چنین نتایج نشان داد در مورد خرده مقیاس واقعیت‌آزمایی در دو گروه تفاوت معناداری ندارد. هم‌چنین نتایج مربوط به تحلیل واریانس چندمتغیری در جدول ۳ نشان داد از بین مؤلفه‌های بخشودگی بین‌فردی، بین ارتباط مجدد و کنترل انتقام‌جویی با ($F_{(1,258)} = 11/574$ و $P = 0/001$)؛ کنترل رنجش با ($F_{(1,258)} = 83/662$ و $P = 0/001$) و درک واقع‌بینانه با ($F_{(1,258)} = 8/035$ و $P = 0/001$) در دو گروه متقاضی و غیرمتقاضی طلاق تفاوت وجود دارد که این مقدار تفاوت از نظر آماری ($P \geq 0/01$) معنادار بود. علاوه بر این، نتایج مربوط به تحلیل واریانس چندمتغیری در جدول ۳ نشان داد بین سبک تأملی با ($F_{(1,258)} = 44/604$ و $P = 0/001$) در دو گروه متقاضی و غیرمتقاضی طلاق تفاوت وجود دارد که این مقدار تفاوت از نظر آماری ($P \leq 0/01$) معنادار بود. هم‌چنین نتایج تحلیل واریانس چندمتغیری نشان داد بین مقدار سبک واکنشی ($F_{(1,258)} = 1/351$ و $P = 0/246$) در دو گروه تفاوت معناداری وجود ندارد.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف پژوهش حاضر مقایسه صفات شخصیت مرزی، بخشودگی بین فردی و سبک‌های شنیداری در زنان متقاضی و غیرمتقاضی طلاق بود. نتایج پژوهش حاضر نشان داد، از بین مؤلفه‌های صفات شخصیت مرزی بین آشفتگی هویتی؛ مکانیسم‌های دفاعی و ترس از صمیمیت در دو گروه زنان متقاضی و غیرمتقاضی طلاق تفاوت وجود دارد به این معنی که زنان متقاضی طلاق در اختلال شخصیت مرزی نمرات بالاتری کسب کرده‌اند. این یافته با نتایج مطالعات ولیئی و همکاران (۱۳۹۹)، گارفیلد و همکاران (۲۰۲۰)، صفاریان طوسی و همکاران (۱۳۹۷)، ارفعی و همکاران (۱۳۹۰) همسو است.

در تبیین این نتایج باید گفت، شخصیت تأثیرات پایداری بر روابط زناشویی دارد و برخی از ویژگی‌های شخصیتی تنش‌ها و تعارضات را بین زوجین افزایش می‌دهند که همین عوامل، تداوم زندگی زناشویی را مورد تهدید قرار می‌دهند (ولیئی و همکاران، ۱۳۹۹). افراد دارای اختلال شخصیت مرزی، در یک لحظه شاد و خوشحال بوده و در لحظه دیگر افسرده و منزوی می‌شوند. هم‌چنین این افراد در یک لحظه فاقد هر گونه هیجان هستند، ولی در لحظه بعدی در قامت یک فرد پرخاشگر نمود پیدا می‌کنند.

بر همین اساس، چرخش سریع هیجانات در افراد مبتلا به اختلال شخصیت مرزی، در رفتار آن‌ها به نحو مشهود و ملموس به چشم می‌خورد. در این زمینه باید خاطر نشان کرد که افراد دارای این اختلال، در بیشتر زمان‌ها با حس پوچی و بی‌حوصلگی دست به گریبان هستند که این امر می‌تواند منجر به دلزدگی میان زوجین شود. از سوی دیگر، افراد دارای اختلال شخصیت مرزی، حمله‌های روان‌پریشی زودگذر را نیز تجربه می‌کنند. این افراد علاوه بر هراس از تنهایی، از شخصیتی غیر قابل پیش‌بینی برخوردار هستند. باومان و همکاران (۲۰۲۰) در پژوهش خود دریافتند بیماران دارای اختلال شخصیت مرزی در کنترل خشم‌های انفجاری خود مشکل دارند. آن‌ها خاطر نشان کردند که افراد مبتلا به اختلال شخصیت مرزی دارای سطوح خشم شدید درونی هستند. بی‌ثباتی، تنش، بی‌انگیزگی، خشم، ناامیدی و بی‌احساسی فرد دارای اختلال شخصیت مرزی، زمینه لازم و مناسب را برای فروپاشی زندگی زناشویی فراهم می‌آورد. از این رو می‌توان با توجه به آنچه گفته شد می‌توان نتیجه‌گیری کرد که وجود صفات مرتبط با اختلال شخصیت مرزی مانند آشفتگی هویتی، مکانیسم‌های دفاعی، واقعیت‌آزمایی و ترس از صمیمیت در یکی از زوجین به خصوص زنان که بر اساس مطالعات مرتبط، امکان ابتلای آن‌ها به اختلال شخصیت مرزی بیشتر است (دالیوال و همکاران، ۲۰۲۰)، احتمال حرکت آنان را به سمت طلاق را افزایش می‌دهد. از طرف دیگر، زنان دارای اختلال شخصیت مرزی در ابتدای زندگی آرمان‌های بلند و عشقی آتشین دارند، اما با توجه به روابط ناپایدار که متأثر از صفات شخصیتی آنان است، خیلی زود این آتش به سردی، سرخوردگی و ناامیدی می‌انجامد. این دوری موقتی می‌تواند یک واکنش شدید و احساس طرد شدن را در آنان ایجاد کند زیرا این زنان به شدت از طرد شدن می‌ترسند. این عوامل در مجموع باعث می‌شود تا زنان شرایط موجود را خارج از کنترل خود بدانند و بسیار خشمگین شوند، از این رو احتمال جدایی و تقاضای طلاق در آنان افزایش می‌یابد.

هم‌چنین نتایج پژوهش حاضر نشان داد از بین مؤلفه‌های بخشودگی بین فردی، ارتباط مجدد و کنترل انتقام‌جویی، کنترل رنجش و درک واقع‌بینانه در دو گروه زنان متقاضی و غیرمتقاضی طلاق تفاوت وجود دارد. به این معنی که زنان غیرمتقاضی طلاق، بخشودگی بین فردی بالاتری را گزارش کرده‌اند. این یافته با مطالعات زاهد بابلان و همکاران (۱۳۹۴) و تسه و ییپ

(۲۰۰۹) همسو است. بخشودگی به عنوان یک مفهوم مهم هیجانی در کاهش خشم در اختلالات مختلف، نقش مهمی در سلامتی و کاهش پرخاشگری دارد (صفاری‌نیا و همکاران، ۱۳۹۵). نتایج مطالعات حاکی از آن است افرادی که در متغیر بخشودگی نمره بالاتری دریافت می‌کنند، سطوح پایین‌تری از خشم و دشواری‌های روان‌شناختی را تجربه می‌کنند (قدم‌پور و همکاران، ۱۳۹۷). در واقع، زمانی که دیگران را می‌بخشیم، روابط سالم‌تر با دیگران را انتخاب می‌کنیم. بخشش به زوجین برای مقابله با مشکلات موجود و پیشگیری از بروز آن‌ها در آینده کمک می‌کند (ورثینگتون و دیبلاسیو ۱۹۹۰). در مقابل، زوجین در حال طلاق، غالباً یکی از مهم‌ترین دلیل درخواست طلاق خود را بی‌توجهی یا کم‌توجهی همسر و به عبارتی عدم گذشت و بخشش همسر اعلام می‌کنند. زنان دارای بخشودگی بین فردی، خطای همسر خود را می‌بخشند و فرصتی دوباره به او می‌دهند و این امر باعث می‌شود ارتباط مجدد میان همسران برقرار شده و از رفتار و حس انتقام‌جویانه طرفین کاسته شود. شاید بتوان یکی از مهم‌ترین علل وقوع طلاق را عدم توانایی زوجین در بخشودگی بین فردی دانست، از این رو این متغیر در زنان متقاضی طلاق پایین‌تر از گروه زنان غیرمتقاضی بود. در مورد مؤلفه کنترل رنجش، می‌توان گفت، زنانی که مفاهیم اخلاقی نظیر اهمیت خویش‌داری، صبر، بخشش، مسئولیت‌پذیری، دلسوزی و درستکاری را در روابط بین فردی می‌آموزند، می‌توانند خشم خود را مدیریت کنند و سازگاری زناشویی بالاتری از خود نشان دهند. زنانی که از این خصوصیت برخوردار هستند در زندگی زناشویی سازگاری و رضایت بیشتری داشته و احتمال اقدام به طلاق در آن‌ها کمتر است. در نهایت، یافته‌های مطالعه حاضر نشان داد بین سبک تأملی در دو گروه زنان متقاضی و غیرمتقاضی طلاق تفاوت وجود دارد. هم‌چنین بین نمره سبک واکنشی در دو گروه تفاوت معناداری وجود ندارد. به این معنی که زنان متقاضی طلاق از سبک تعاملی پایین‌تری برخوردار بودند. این یافته پژوهش با نتایج پژوهش عرب‌نژاد و عبدالمهی (۱۳۹۵) همخوان است. در فرایند ارتباط بدیهی است که موانعی رخ می‌دهد که می‌تواند اجتناب‌پذیر یا غیر قابل اجتناب باشند. بنابراین زوجین باید مهارت‌های مورد نیاز، نگرش‌ها و ویژگی‌هایی را در خود بی‌روانند تا بتوانند به شیوه‌ای مؤثر بر تمام موانع ارتباطی غلبه کنند. یکی از این موانع می‌تواند سبک شنیداری اشتباه در زوجین باشد (دوئل، ۲۰۰۳). سبک شنیداری مناسب در قالب

مهارت‌های زناشویی می‌تواند به افزایش رضایت از زندگی و امیدواری در زنان منجر شود. وقتی همسران با تأمل بیشتری به معنی کلمات همسر خود گوش می‌دهند، درک عمیق‌تری از یکدیگر پیدا کرده و کیفیت گفتگوی آن‌ها به یک رابطه سازنده‌تر و خودآفرین تبدیل می‌شود. بنابراین این حالت گوش دادن (گوش دادن تأملی) فضایی را ایجاد می‌کند که ارتباط‌های مؤثر و مناسب را ترغیب می‌کند. در تبیین دیگری از یافته پژوهش می‌توان گفت، زنان دارای سبک شنیداری تأملی، ارتباط نزدیک‌تری با همسر خود دارند و این پاسخ عاطفی قبل از سخن گفتن، می‌تواند در افزایش صمیمیت زوجین مؤثر باشد و شرایط را برای روابط زناشویی سالم و به دور از تنش آماده سازد که این امر احتمال جدایی و طلاق را در آنان کاهش می‌دهد. از جمله محدودیت‌های مطالعه حاضر این بود که جامعه آماری این پژوهش شامل منحصر به زنان متقاضی و غیرمتقاضی طلاق در شهر تهران بود، بنابراین در تعمیم نتایج به دیگر مناطق جغرافیایی باید جانب احتیاط رعایت شود. یکی دیگر از محدودیت‌ها، استفاده از ابزارهای خودگزارش‌دهی مانند پرسشنامه بود. این ابزارها دارای محدودیت‌های متعددی از قبیل خطای اندازه‌گیری و عدم خویش‌نگری آزمودنی‌ها هستند که باعث می‌شود نتایج حاصل از آن‌ها را با احتیاط تفسیر کرد. با توجه به یافته‌های پژوهش حاضر پیشنهاد می‌شود مشاوران قبل از ازدواج در فرایند بررسی‌های مشاوره‌ای خود، به متغیرهای مورد مطالعه در پژوهش حاضر (صفات شخصیت مرزی، بخشودگی بین فردی و سبک‌های شنیداری) توجه ویژه داشته باشند. هم‌چنین لازم است زوج درمانگران، به هنگام مراجعه زوجین متقاضی طلاق، بخشودگی بین فردی را به عنوان عاملی مهم در کاهش مشکلات زناشویی به آنان آموزش دهند. علاوه بر این، به زوجین متقاضی طلاق توصیه می‌شود به ویژگی‌های شخصیتی همسر خود از جمله صفات شخصیت مرزی توجه داشته باشند و به عنوان راهکاری برای کاهش مشکلات زناشویی، روش برخورد با این نشانه‌های اختلال همسر خود را بیاموزند.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق پژوهش: این مقاله برگرفته از پایان‌نامه کارشناسی ارشد نویسنده اول در رشته روانشناسی بالینی در دانشگاه آزاد اسلامی، واحد تهران مرکزی است. در این پژوهش ملاحظات اخلاقی مانند محفوظ ماندن اطلاعات شرکت‌کنندگان و حق انصراف در تمام فرآیند پژوهش رعایت شده است. همچنین تمامی شرکت‌کنندگان با تکمیل فرم رضایت‌نامه و به صورت کاملاً آگاهانه در پژوهش حاضر شرکت کردند.

حامی مالی: این پژوهش در قالب پایان‌نامه کارشناسی ارشد و بدون حمایت مالی انجام گرفته است.

نقش هر یک از نویسندگان: نویسنده اول این مقاله به عنوان پژوهشگر اصلی، نویسنده دوم به عنوان استاد راهنما و نویسنده مسئول در این پژوهش نقش داشتند.

تضاد منافع: نویسندگان هیچ تضاد منافی در رابطه با این پژوهش اعلام نمی‌نمایند.

تشکر و قدردانی: بدین وسیله از تمام شرکت‌کنندگان در مطالعه حاضر که در اجرای این پژوهش ما را یاری کردند، قدردانی می‌شود.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

منابع

- حسین‌چاری، مسعود و فداکار داورانی، محمدمهدی (۱۳۸۴). بررسی تأثیر دانشگاه بر مهارت‌های ارتباطی بر اساس مقایسه دانش‌آموزان و دانشجویان. *دانشور رفتار*، ۱۵ (۱۲)، ۲۱-۳۲.
- <https://www.sid.ir/paper/46387/en>
- خجسته‌مهر، رضا؛ بهمنی، ابوطالب؛ سودانی، منصور و عباسپور، ذبیح‌اله (۱۳۹۹). تبیین فرایند شکل‌گیری طلاق: یک پژوهش کیفی. *دست‌آوردهای روانشناختی*، ۲۷ (۱)، ۲۳-۴۶.
- <https://doi.org/10.22055/psy.2020.32329.2488>
- دلاور، علی (۱۴۰۱). *روش تحقیق در روانشناسی و علوم تربیتی*. تهران: انتشارات ویرایش.
- رحیمی، پویک و موسوی، آرزو سادات (۱۳۹۹). بررسی اثربخشی آموزش با رویکرد هیجان‌مدار بر صمیمیت جنسی و بخشودگی بین‌فردی زوجین متعارض زناشویی. *مجله علوم روانشناختی*، ۱۹ (۱۹)، ۲۳۶-۲۲۹.
- <http://psychologicalscience.ir/article-1-373-fa.html>
- زارعان، منصوره سادات و سدیدیپور، سمانه (۱۳۹۵). فراتحلیل تحقیقات مربوط به طلاق: رویارویی عوامل فردی و اجتماعی. *بررسی مسائل اجتماعی ایران*، ۷ (۲)، ۱۹۱-۲۱۸.
- <https://doi.org/10.22059/ijsp.2016.63796>
- زاهدبابلان، عادل؛ حسینی‌شورابه، مریم؛ پیری‌کامرانی، مرضیه و دهقان، فاطمه (۱۳۹۴). مقایسه رضایت زناشویی، تعارض زناشویی و بخشش در زوجین عادی و در حال طلاق. *آسیب‌شناسی خانواده*، ۱ (۲)، ۷۴-۸۴.
- <http://fpcej.ir/article-1-100-fa.html>
- صفاریان طوسی، محمدرضا؛ ثوابی، محمد و خوبی‌نژاد، غلامرضا (۱۳۹۷). نقش عوامل واسطه‌ای بخشش و امید در تأثیرگذاری ویژگی‌های شخصیتی بر رضایت زناشویی زوجین در معرض طلاق. *پژوهش‌نامه روانشناسی مثبت*، ۴ (۲)، ۷۱-۸۵.
- <https://doi.org/10.22108/ppls.2018.112974.1523>
- صفاری‌نیا، مجید؛ محمدی، نرگس و افشار، حمید (۱۳۹۵). نقش بخشودگی بین فردی در تاب‌آوری و شدت درد بیماران مبتلا به درد مزمن. *مجله اصول بهداشت روانی*، ۱۸ (۴)، ۲۱۲-۲۱۹.
- <https://doi.org/10.22038/jfmh.2016.7164>
- عرب‌نژاد، مریم و عبداللهی، مریم (۱۳۹۵). بررسی اثربخشی آموزش شناختی-رفتاری بر بهبود سبک تعاملی زوجین، نهمین کنگره بین‌المللی روان‌درمانی (اجلاس آسیایی در بستر ارزش‌های فرهنگی)، تهران.
- غلامی، فریده؛ بقولی، حسین؛ برزگر؛ مجید و کوروش‌نیا، مریم (۱۳۹۹). ارائه یک الگوی علی جهت تبیین اختلال شخصیت مرزی. *فصلنامه علمی روش‌ها و مدل‌های روانشناختی*، ۱۱ (۴۱)، ۱۱۳-۱۴۰.
- احتشام‌زاده، پروین؛ احدی، حسن؛ عنایتی، میرصلاح‌الدین و حیدری، علیرضا (۱۳۸۹). ساخت و اعتباریابی مقیاسی برای سنجش بخشودگی بین‌فردی. *مجله روان‌پزشکی و روانشناسی بالینی ایران*، ۱۶ (۴)، ۴۴۳-۴۵۵.
- <http://ijpcp.iuims.ac.ir/article-1-1209-fa.html>
- افضلی، افشین؛ پورجمشیدی، مریم و مؤمنی‌راد، اکبر (۱۳۹۸). بررسی نقش ویژگی‌های شخصیتی زوجین در تحلیل تشخیصی احتمال بروز طلاق. *دست‌آوردهای روانشناختی*، ۲۶ (۱)، ۱۹۱-۲۱۰.
- <https://doi.org/10.22055/psy.2019.28432.2271>
- ارفعی، اصغر؛ موسوی، سامان؛ قره‌داغی، جابر؛ فرورشی، محمود و قلی‌زاده، حسین (۱۳۹۰). مقایسه نیم‌رخ اختلال‌های شخصیتی زنان متقاضی طلاق با زنان غیرمتقاضی طلاق در شهرستان تبریز. *همایش سالانه انجمن علمی روان‌پزشکان ایران*.
- ایمانی‌راد، اعظم؛ گل‌محمدیان، محسن؛ مرادی، امید و گودرزی محمود (۱۴۰۰). اثربخشی زوج‌درمانی هیجان‌مدار بر بخشودگی و باورهای ارتباطی زوجین درگیر در پیمان‌شکنی زناشویی. *مجله علوم روانشناختی*، ۲۰ (۱۰۰)، ۶۵۳-۶۶۵.
- <http://psychologicalscience.ir/article-1-966-fa.html>
- پارسافر، سارا؛ نامداری، کورش؛ هاشمی، سید اسماعیل و مهرابی، حسینعلی (۱۳۹۴). بررسی رابطه تعهد مذهبی، سبک بخشش، نبخشیدن و نشخوار ذهنی با سلامت روان. *فرهنگ مشاوره و روان‌درمانی*، ۶ (۲۳)، ۱۳۹-۱۶۲.
- <https://doi.org/10.22054/qccpc.2015.4270>
- پورمیدانی، سمیه؛ مهرابی‌زاده هنرمند، مهناز؛ هاشمی، سید اسماعیل و عباسپور، ذبیح‌اله (۱۳۹۹). ارزیابی ویژگی‌های روان‌سنجی مقیاس سبک شنیداری زوجین در نمونه ایرانی. *خانواده پژوهی*، ۱۶ (۱)، ۲۵-۳۸.
- https://jfr.sbu.ac.ir/article_97799.html
- پیوسته‌گر، مهرانگیز (۱۳۹۷). اختلال شخصیت مرزی و ناگویی هیجانی در میان دختران دانشجوی دارای مشکلات بین‌فردی. *مجله علوم اعصاب شفای خاتم*، ۶ (۲)، ۵۱-۵۹.
- <http://shefayekhatam.ir/article-1-1470-fa.html>
- توشمالانی، مریم و امیری، حسن (۱۳۹۹). مقایسه ویژگی‌های شخصیتی اختلالات روانی و اختلال هویت جنسی زوجین در معرض طلاق و زوجین عادی (مطالعه موردی: معلمان ابتدایی شهر صحنه)، پیشرفت‌های نوین در روانشناسی، علوم تربیتی و آموزش و پرورش، ۳ (۲۹)، ۱۱۶-۱۳۱.
- <https://jonapte.ir/fa/showart-90b7e2e3eefafe548eae6fbde0822c>

https://jpmm.marvdasht.iau.ir/article_4532.html

قدم‌پور، عزت‌اله؛ کلاتر، جهانگیر و حیدریانی، لیلیا (۱۳۹۷). تأثیر آموزش هوش اخلاقی به شیوه قصه‌گویی بر بخشودگی بین فردی دانش‌آموزان. پژوهش در نظام‌های آموزشی، ۱۲(۴۱)، ۷۳-۸۹

<https://doi.org/10.22034/jiera.2018.78689>

کاظمیان‌مقدم، کبری؛ مهربابی‌زاده هنرمند، مهناز؛ کیامنش، علیرضا و حسینیان، سمین (۱۳۹۷). رابطه علی تمایز یافتگی، معناداری زندگی و بخشودگی با دلزدگی زناشویی از طریق میانجی‌گری تعارض زناشویی و رضایت زناشویی. فصلنامه علمی روش‌ها و مدل‌های روانشناختی، ۹(۳۱)، ۱۳۱-۱۴۶

https://jpmm.marvdasht.iau.ir/article_3014.html

کرد زنگنه، جعفر و قاسمی‌اردهایی، علی (۱۴۰۲). پیامدهای طلاق برای زنان مطلقه با تأکید بر تفاوت‌های اجتماعی-جمعیتی مرتبط با آن: مطالعه‌ای در شهر اهواز. نامه انجمن جمعیت‌شناسی ایران، ۱۸(۳۵)، ۳۶۳-۳۹۲

<https://doi.org/10.22034/jpai.2023.2004258.1288>

ولینی، سینا؛ شریفی، شهرام؛ کاشفی، هاجر و خان‌پور، فرزانه (۱۳۹۹). بررسی مقایسه‌ای اختلالات شخصیت بین زوجین متقاضی طلاق مراجعه‌کننده به مراکز مشاور خانواده و زوجین غیر متقاضی طلاق شهر سمنان. مجله روانشناسی و روان‌پزشکی شناخت، ۷(۱)، ۱۵-۲۹

<https://doi.org/0.52547/shenakht.7.1.15>

References

Afzali, A., Poorjamshidi, M., & Momeni rad, A. (2019). Investigating the Role of Couples Personality Characteristics in Diagnostic Analysis of the Likelihood of Divorce. *Psychological Achievements*, 26(1), 191-210. [Persian] <https://doi.org/10.22055/psy.2019.28432.2271>

Arabnejad, M & Abdollahi, M (2015). Investigating the effectiveness of cognitive-behavioral training on improving the interactive style of couples, *9th International Congress of Psychotherapy (Asian Conference on Cultural Values), Tehran*. [Persian]

Arfaei, A., Mousavi, S., Qarehdaghi, J., farvareshi, M & Gholizadeh, H (2011). Comparing the profile of personality disorders of women seeking divorce with women not seeking divorce in Tabriz city. *Annual conference of the Scientific Association of Psychiatrists of Iran*. [Persian] <https://www.sid.ir/paper/825762/fa>

Baumann, D. Pueyo, C. D. Joyce, A. Lee, H. & Pimentel, G. L. (2020). The cosmological bootstrap: weight-

shifting operators and scalar seeds. *Journal of High Energy Physics*, 2020(12), 1-51.

Delavar A. (2022). *The book of research methods in psychology and educational sciences* (5th edition). Tehran:Virayesh Publisher. [Persian]

Dhaliwal, K., Danzig, A., & Fineberg, S. K. (2020). Improving research practice for studying borderline personality disorder: lessons from the clinic. *Chronic Stress*, 4, 2470547020912504. <https://doi.org/10.1177/2470547020912504>

Doell, F. (1997). Listening to understand: The development of a self-report measure of listening styles in committed relationships. *Unpublished bachelor's thesis, York University, Toronto, Ontario, Canada*.

Doell, F. K. (2003). Partners' listening styles and relationship satisfaction: listening to understand vs. Listening to respond. Thesis submitted for the degree of Master of Arts. Graduate Programme in Psychology York University Toronto, Ontario.

Ehteshamzadeh P, Ahadi H, Enayati M S, Heidari A. (2011). Construct and Validation of A Scale for Measuring Interpersonal Forgiveness. *Iranian journal of psychiatry and clinical psychology*, 16 (4), 443-455. [Persian] <http://ijpcp.iums.ac.ir/article-1-1209-fa.html>

Eveleth, M. C., Gabbay, J. M., Hassan, Y. J., Zhang, B., & Perez-Rodriguez, M. M. (2017). Past, present, and future of genetic research in borderline personality disorder. *Current Opinion in Psychology*, 21, 60-68. <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2017.09.002>

Ghadampour, E., Kalantar, J., & Heydaryani, L. (2018). The Effect of Ethical Intelligence in Storytelling Training on Interpersonal Forgiveness of Primary School Students. *Journal of Research in Educational Systems*, 12(41), 73-89. [Persian] <https://doi.org/10.22034/jiera.2018.78689>

Gholami, F., Baghouli, H., barzegar, M., & Koroshnia, M. (2020). Providing a Causal Model for Explaining the Development of Borderline Personality Disorder. *Psychological Methods and Models*, 11(41), 113-140. [Persian] https://jpmm.marvdasht.iau.ir/article_4532.html?lang=en

Hosseinchari, M., & Fadakar Davarani, M.M (2004). Investigating the effects of higher education on communication skills Based on comparison of college and high school students. *Daneshvar Raftar*, 12(15), 21-32. [Persian] <https://www.sid.ir/paper/46387/en>

- Humbad, M. N., Donnellan, M. B., Iacono, W. G., McGue, M., & Burt, S. A. (2010). Is spousal similarity for personality a matter of convergence or selection?. *Personality and individual differences*, 49 (7), 827-830. <https://doi.org/10.3390/toxins15020086>
- Huprich, S. K., Nelson, S. M., Paggot, A., Lengu, K., & Albright, J. (2017). Object relations predicts borderline personality disorder symptoms beyond emotional dysregulation, negative affect, and impulsivity. *Personality Disorders: Theory, Research, and Treatment*, 8(1), 46-53. <https://doi.org/10.1037/per0000188>
- Iamni rad A, Golmohmmadian M, Moradi O, Godarzi M. (2021). The effectiveness of emotion-oriented couple therapy on forgiveness and communication beliefs of couples involved in marital infidelity. *Journal of Psychological Science*, 20(100), 653-665. [Persian] <http://psychologicalscience.ir/article-1-966-fa.html>
- Kazemianmoghadam, K., mehrabi zadeh honarmand, M., & kiamanesh, A. (2018). The casual relationship of differentiation, meaningful life, and forgiveness with marital disaffection by mediating role of marital conflict and marital satisfaction. *Psychological Methods and Models*, 9(31), 131-146. [Persian] https://jpmmm.marvdasht.iau.ir/article_3014.html?lang=en
- Khojaste mehr, R., bahmaei, A., sodani, M., & Abbaspour, Z. (2020). The explanation of divorce formation process: A qualitative research. *Psychological Achievements*, 27(1), 23-46. [Persian] <https://doi.org/10.1016/j.paid.2010.07.010>
- Kord-Zanganeh, J., & Ghasemi-Ardahae, A. (2023). Consequences of Divorce for Divorced Women with Emphasize on the Socio-demographic Factors: A Study in Ahvaz City, Iran. *Journal of Population Association of Iran*, 18(35), 363-392. [Persian] <https://doi.org/10.22034/jpai.2023.2004258.1288>
- Leichsenring, F. (1999). Development and first results of the Borderline Personality Inventory: A self-report instrument for assessing borderline personality organization. *Journal of Personality Assessment*, 73(1), 45-63. <https://doi.org/10.1207/S15327752JPA730104>
- Loas, G., Speranza, M., Pham-Scottez, A., Perez-Diaz, F., & Corcos, M. (2012). Alexithymia in adolescents with borderline personality disorder. *Journal of psychosomatic research*, 72(2), 147-152. <https://doi.org/10.1016/j.jpsychores.2011.11.006>
- Parsafar, S., Namdari, K., Hashemi, S. E., & Mehrabi, H. A. (2015). The relationship between religious commitment, unforgiveness and forgiveness styles with the mental health. *Counseling Culture and Psychotherapy*, 6(23), 139-162. [Persian] <https://doi.org/10.22054/qccpc.2015.4270>
- Peyvastegar, M. (2018). Borderline Personality and Alexithymia among Female College Students with Interpersonal Problems. *The Neuroscience Journal of Shefaye Khatam*, 6(2), 51-59. [Persian] <https://shefayekhatam.ir/article-1-1470-fa.html>
- Pourmeidani, S., mehrabizadeh, M., hashemi, S. E., & abbaspour, Z. (2020). Evaluation of Psychometric Properties of the Listening Style Scale in Couples in an Iranian Sample. *Journal of Family Research*, 16(1), 25-38. [Persian] https://jfr.sbu.ac.ir/article_97799.html?lang=en
- Rahimi P, Mousavi A S. (2020). The effectiveness of emotion focused education on sexual intimacy and interpersonal forgiveness of conflicting couples. *Journal of Psychological Science*, 19(86), 229-236. [Persian] <http://psychologicalscience.ir/article-1-373-fa.html>
- Saffarian tosi, M. R., savabi, M., & Khoei Nejad, G. (2018). The Role of Mediatory Factors of Hope and Forgiveness in Personality Traits Effect on Marital Satisfaction of Couples on the Verge of Divorce. *Positive Psychology Research*, 4(2), 71-85. [Persian] <https://doi.org/10.22108/ppls.2018.112974.1523>
- Saffarinia, M., Mohammadi, N., & Afshar, H. (2016). The role of interpersonal forgiveness in resilience and severity of pain in chronic pain patients. *Journal of Fundamentals of Mental Health*, 18(4), 212-219. [Persian] <https://doi.org/10.22038/jfmh.2016.7164>
- Tse, W. S., & Yip, T. H. (2009). Relationship among Dispositional Forgiveness of Others, Interpersonal Adjustment and Psychological Well-Being: Implication for Interpersonal Theory of Depression. *Personality and Individual Differences*, 46, 365-368. <http://dx.doi.org/10.1016/j.paid.2008.11.001>
- Toshmalani, M., & Amiri, H. (2020). Comparison of personality traits, mental disorders and sexual identity disorder of couples facing divorce and normal couples (case study: elementary school teachers of Sahne city). *New developments in psychology, educational sciences and education*, 3(29), 116-131. [Persian] <https://doi.org/10.1097/01.NURSE.0000823252.50782.45>

- Valiee, S., Sharifi, S., Kashefi, H., & Khanpour, F. (2020). A comparative study of personality disorder between demanding and no demanding divorce couples attending family counseling center in Sanandaj. *Shenakht Journal of Psychology and Psychiatry*, 7(1), 15-29. [Persian] <https://doi.org/0.52547/shenakht.7.1.15>
- Worthington, E. L., & Diblasio, F. (1990). Promoting mutual forgiveness within the fractured relationship. *Psychotherapy: Theory, research, practice, training*, 27(2), 219. <https://doi.org/10.1037/0033-3204.27.2.219>
- Zahd Babolan, A., Hosseni Shorabeh, M., Peri Kamrani, M., & Dehghan, F. (2015). Compare marital satisfaction, marital conflict and forgiveness in ordinary couples in divorce. *Family Pathology, Counseling and Enrichment Journal*, 1(2), 74-84. [Persian] <http://fpcej.ir/article-1-100-en.html>
- Zarean, M., & Sadidpoor, S. (2016). A meta-analysis of divorce-related research: individual vs. social factors. *Journal of Social Problems of Iran*, 7(2), 191-218. [Persian] <https://doi.org/10.22059/ijsp.2016.63796>

